

Prac// toraten

Startdocument

Practoraten in oprichting

Handboek om startende practoren zo goed mogelijk op weg te helpen tijdens het opzetten van een practoraat.

Inhoudsgave

Inleiding	2
Ontstaansgeschiedenis Practoraten.nl	2
Organisatie Stichting Practoraten.nl	3
Rol van de Kwaliteitscommissie	4
Onderzoekskader	5
Mogelijkheden onderzoekscomponent expertiseplatform	7
Vier soorten doelen in praktijkgericht onderzoek	7
Redenen om een practoraat op te richten	8
Wat is een practor	9
Hoe wordt een practoraat georganiseerd?	13
Financiering practoraat	13
Periodieke kosten practoraat	14
Ondersteuning en aanbod vanuit de Stichting Practoraten.nl	15
Ondersteuning communicatie vanuit Practoraten.nl	15
Database onderzoeksgegevens	18
Criteria beoordeling Practoraatsplan door Kwaliteitscommissie	18
Stappenplan opzetten practoraat	19
Voorwaarden practoraatsplan	23
Procedure	24
De vervolgstappen	24

Inleiding

Van harte welkom bij Stichting Practoraten.nl!

Om startende practoren zo goed mogelijk op weg te helpen tijdens het opzetten van een practoraat hebben we dit handboek samengesteld. In dit handboek staat nuttige informatie waaraan gedacht moet worden tijdens de ontwikkeling en inrichting van het onderzoek, tot aan indiening van het practoraatsplan. Het is een dynamisch document en zal continu worden doorontwikkeld en meebewegen met de behoeftes en wensen vanuit de practoraten beweging.

Landelijke missie oprichting practoraten

Als practoraat ben je deelgenoot van een gezamenlijke missie: ervoor zorgen dat het mbo op het gebied van onderzoek en innovatie een volwaardige en gelijkwaardige partner in de onderzoeks- en kennisnetwerken wordt.

Huidige stand van zaken

De Stichting Practoraten.nl bestaat inmiddels sinds 2015: er zijn ruim 155 practoraten actief (actuele status zie je op de site, zie: <https://practoraten.nl/practoratenoverzicht/>), in oprichting of afgerond. Practoraten hebben een plek verworven binnen de zich ontwikkelende kennisinfrastructuur, zowel practoraten als de stichting (ook richting PO, VO en HO).

Ontstaansgeschiedenis Practoraten.nl

Het Practoraat Sociale Media startte in 2012 bij het Mediacollege Amsterdam, als evenknie van het lectoraat, maar dan voor het mbo. Een ambitie om tot meerdere practoraten te komen bestond toen nog niet. Eén van de doelstellingen van het practoraat was het professionaliseren van docenten in het gebruik van digitale tools om daarmee het mbo-onderwijs te verbeteren. Het motiveren van docenten om hiermee aan de slag te gaan, bleek een grotere uitdaging dan gedacht. Pogingen om docenten te verleiden door ze voortdurend te wijzen op het 'leuke' van allerlei tools, werkten averechts. Het lokte vooral reacties uit als: 'maar leren hóeft toch helemaal niet leuk te zijn?'

Met hulp van het lectoraat Creative Business van Hogeschool Inholland is vervolgens onderzoek gedaan onder mbo-docenten. Wat drijft docenten in het uitvoeren van hun vak? Wat maakt een les goed, dan wel slecht? Welke uitdagingen ervaren ze bij het lesgeven? Wat zijn voordelen en/of nadelen van digitale tools?

Daarmee werd de onderzoeksvraag verlegd naar hoe docenten te motiveren zijn om de mogelijkheden van digitale tools als hulpmiddel voor praktijkproblemen in hun onderwijs te verkennen. Verschillende experimentjes met studenten zijn uitgevoerd.

Zij hielden bijvoorbeeld een week lang screenshots van spelfouten in whatsapp berichtjes bij. Door dit onderzoek ontdekte het Practoraat Sociale Media ook, dat docenten vooral leren op het moment dat ze van collega's horen dat iets werkt of als ze van studenten feedback krijgen. Zo kreeg het practoraat scherp hoe docenten het beste aan te spreken en veranderde men de insteek van trainingen en workshops, werd er sterker ingezet op 'peer-learning' (enthousiaste docenten gebruiken als ambassadeurs) en op het communiceren met koplopers via blogs, vlogs en social mediakanalen.

Wat in de eerste jaren van dit practoraat wel duidelijk werd is dat het delen van praktische kennis en vaardigheden, in dit geval over de toepassing van social media, zeer gewaardeerd werd. En dan specifiek omdat de kennis en vaardigheden ook daadwerkelijk vanuit het mbo kwamen. Steeds meer mbo-instellingen toonden interesse, niet alleen in de inhoud maar vooral ook in de vorm van een 'practoraat'. Zo ontstond een wensgedachte dat iedere mbo-instelling een of meer practoraten zou hebben, waarbij het gekozen onderwerp stevig aansluit op de expertise binnen de instelling en de regionale behoefte vanuit het bedrijfsleven.

In 2015 zag de stichting 'Practoraten.nl' (voorheen 'Ieder mbo een practoraat') het levenslicht op initiatief van vijf mbo-instellingen: Mediacollege Amsterdam, ROC van Twente, Noorderpoort, ROC Leeuwenborgh (tegenwoordig Vista College) en ROC Mondriaan.

Meer weten of de ontstaansgeschiedenis van Stichting Practoraten.nl?

In deze uitzending van TjipCast (wekelijkse podcast over onderwijs en gelijke kansen voor iedereen) vertelt programmadirecteur Jorick Scheerens er meer over.

Om te bekijken & beluisteren, klik op onderstaande links:

- Website Stichting Practoraten.nl: <https://practoraten.nl/wie-doet-wat/>
- Ons YouTube kanaal: <https://youtu.be/lbg4KufKjcw?si=p57d4Nw4UY2UEAeq>

Organisatie Stichting Practoraten.nl

Met ingang van 2026 is Stichting Practoraten.nl een nieuwe fase ingegaan. Om deze overgang zorgvuldig voor te bereiden en de continuïteit van de stichting te waarborgen, is het bureau versterkt. De dagelijkse werkzaamheden van de stichting zijn belegd bij een transitiedirecteur, een bureaumanager, een coördinator en een communicatieadviseur. Het bestuur bestaat uit 6 leden, allen bestuurder van een mbo-instelling. Daarnaast zijn er een Kwaliteitscommissie, verantwoordelijk voor monitoring van de practoraten, en een Regiegroep ingesteld.

De Stichting Practoraten.nl heeft als doelstelling om ervoor te zorgen dat het mbo op het gebied van onderzoek en innovatie een volwaardige en gelijkwaardige partner in onderzoeks- en kennisnetwerken wordt.

Onze rol als stichting is om kennis te delen, te stimuleren en aan te jagen. Ook verbinden we actieve practoraten via ons sterke netwerk aan elkaar en monitoren we de kwaliteit van practoraten. Ondersteuning van practoraten vindt plaats op basis van behoefte. Op de site vind je meer informatie, zie: <https://practoraten.nl/wie-doet-wat/>

Contactgegevens:

Jelle Kok	Lin Kiekebosch	Marjolijn Postmaa	Dorinde van Helden
<i>Transitiedirecteur</i>	<i>Bureaumanager</i>	<i>Landelijk coördinator</i>	<i>Communicatie</i>
Werkdagen: wisselend	Werkdagen: wisselend	Werkdagen: ma t/m do	Werkdagen: di, woe, do
jelle@practoraten.nl	lin@practoraten.nl	marjolijn@practoraten.nl	dorinde@practoraten.nl

Het Bestuur van de stichting bestaat uit de volgende bestuursleden die allen bestuurder zijn van een mbo-instelling:

• Trudy Vos (bestuursvoorzitter) • Rianne van der Meij (secretaris) • Robert Leeftink (Penningmeester) • Rianne van der Meij • Rien Koomen • Jeanette van Oostijen • Saskia Schenning	- Voorzitter College van Bestuur – ROC van Twente - Lid College van Bestuur – ROC Mondriaan - Lid College van Bestuur – Mediacollege Amsterdam - Lid College van Bestuur – ROC Mondriaan - Voorzitter College van Bestuur – Aeres Groep - Voorzitter College van Bestuur – Vista College - Lid College van Bestuur – mboRijnland

Rol van de Kwaliteitscommissie

Het bestuur van de Stichting Practoraten.nl heeft een Kwaliteitscommissie aangesteld voor monitoring en versterking van de kwaliteit van practoraten. Zie ook: <https://practoraten.nl/kwaliteit/>

De Kwaliteitscommissie bestaat uit:

- Marc van der Meer (voorzitter)
- Anneke Westerhuis

- Wendy Wesseling
- Henk Ritzen
- Eveline Rijnen

De Kwaliteitscommissie heeft:

- Een advies- en signaleringsfunctie voor het bestuur
- Heeft een ontwikkelfunctie over kwaliteit
- Vormt en levert een denkkader voor het bestuur en practoraten

De leden van de Kwaliteitscommissie voorzien een ingediend practoraatsplan van feedback (n.b. er is geen beslissingsbevoegdheid vanuit de Kwaliteitscommissie om een practoraat wel of niet van start te laten gaan). Aandachtspunt van de Kwaliteitscommissie is de kwaliteit van het op te richten practoraat en praktische en realiseerbare uitvoerbaarheid van het practoraatsplan.

Binnen 2,5 jaar na instelling door de Kwaliteitscommissie, vindt een periodieke review (midterm) plaats. Bij deze review wordt het practoraat een spiegel voorgehouden, is er sprake van een moment van reflectie voor de betrokken mbo-instelling(en) en krijgt het bestuur van de stichting een beter inzicht in de acties die nodig zijn voor de versterking van practoraten binnen het mbo.

- De review heeft ten doel om inzicht te krijgen in de kwalitatieve ontwikkeling van een practoraat (specifiek) en het bestuur van de aangesloten mbo-instelling(en) te voorzien van adviezen en aanbevelingen om de doelstellingen te realiseren.
- De review heeft ten doel om inzicht te krijgen in de kwalitatieve ontwikkeling van de practoraten (generiek) en het bestuur van de Stichting Practoraten.nl inzicht te geven in deze ontwikkeling en de wenselijke ondersteuning vanuit de stichting.
- De review richt zich op de huidige stand van zaken en het versterken van de gewenste ontwikkeling (vooruitblik).
- De review stimuleert de eigen rol van de mbo-instelling door het practoraat nadrukkelijk te vragen zelf een eigen bijdrage te leveren tijdens de review.

Onderzoekskader

Een practoraat heeft de volgende kenmerken:

- Een expertise platform met een onderzoekscomponent
- Docenten en studenten zijn actief betrokken
- Concrete koppeling onderwijs, onderzoek en (regionaal)bedrijfsleven
- Verspreiden van innovaties en kennis staat centraal

- Er is bestuurlijk commitment vanuit de MBO-instelling

In een practoraat gaat het om opleiden voor innovatief vakmanschap door onderzoekend innoveren. Practoraten zijn een broedplaats voor innovatie.

De kern van een practoraat is het ontwikkelen van nieuwe beroepspraktijken ingebed in het onderwijs door praktijkgericht onderwijs, waarbij een (kwalitatieve) meerwaarde ontstaat voor het werkveld, de studenten en de docenten, waardoor de uiteindelijke kwaliteit van het onderwijs verbetert.

Voor de practoraten zijn op basis van twee assen vierkwaliteitsgebieden onderscheiden: de as van de waarde voor de beroepspraktijk, respectievelijk het onderwijs en de as van het belang voor studenten respectievelijk professionals.

De kwaliteitsgebieden vormen het kijkkader voor de review. De nadruk van de review ligt op het verbeteren van de kwaliteit en niet op het controleren van de kwaliteit.

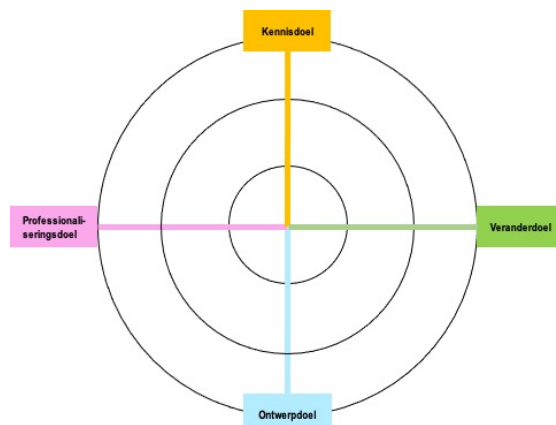
Mogelijkheden onderzoekscomponent expertiseplatform

Er zijn over het algemeen twee verschillende soorten practoraten: een die meer de nadruk legt op vakinhoudelijke vernieuwing (in de zorg, techniek, agri etc.), en een met nadruk op onderwijskundige vernieuwing (via burgerschap, mediawijsheid, activerende didactiek etc.). In de praktijk zijn beide vernieuwingen natuurlijk in ieder practoraat aanwezig.

Een practoraat bestaat altijd uit een kenniskring van een practor en docent-onderzoekers. Docenten en studenten zijn actief betrokken en worden door de mbo-instelling gefaciliteerd in tijd en ruimte (denk aan een aparte werkplek). Als practoraat ben je onderdeel van een lerende beweging.

Vier soorten doelen in praktijkgericht onderzoek

- **Kennisdoel:** het ontwikkelen van generieke nieuw-voor-de-wereld kennis waar de praktijk iets aan heeft. (*Kennisontwikkeling*)
- **Veranderdoel:** het stimuleren van verandering in een systeem: school, beleid, proces, cultuur etc. (*Organisatieontwikkeling*)
- **Professionaliseringsdoel:** het stimuleren van het leren (aankomend) professionals zoals studenten, docenten, management, bestuurders, praktijkprofessionals, onderzoekers. (*Persoonsontwikkeling*)
- **Ontwerpdoel:** ontwikkelen van nieuwe hulpmiddelen, werkwijzen etc. die de praktijk kan gebruiken. (*Productontwikkeling*)

Redenen om een practoraat op te richten

Een practoraat draagt op verschillende manieren bij aan de ontwikkeling van het onderwijs en werkveld. Zo stimuleert het een onderzoekende houding bij docenten en biedt het ruimte voor innovatie en excellentie. Het verbindt onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven en speelt in op de behoeften van en binnen een regio. Bovendien vergroot het de kennisdeling en kennisbenutting tussen scholen en borging van deze kennis. Dit leidt uiteindelijk tot een verbetering van de betrokken mbo-instelling in het bijzonder en het mbo-onderwijs in het algemeen.

Practoraten werken aan uitdagingen én oplossingen voor problemen van opleidingen en teams in het verzorgen van toekomstgericht, wendbaar beroepsonderwijs. Aansluitend bij maatschappelijke en regionale uitdagingen, en bij technologische en sociale ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in bedrijven.

Een belangrijke doelstelling voor practoraten is het professionaliseren van docenten. Docenten worden gestimuleerd in hun ontwikkeling tot een 'reflective practioner', met een reflectieve, onderzoekende houding. De reflective practitioner kijkt kritisch naar zijn eigen handelen: waarom handel ik zoals ik doe, wat is daarvan het effect, en is dat ook wat ik wil? De docent is zich bewust van aannames op verschillende niveaus: ervaringen, kennis en vaardigheden, overtuigingen, waarden en normen, en drijfveren. Hij kan deze aannames analyseren en verder onderzoeken.

Belangrijke redenen om een practoraat op te richten zijn:

- Versterken van het curriculum
- Docentprofessionalisering
- Versterken verbinding onderwijs, onderzoek en regionaal bedrijfsleven
- Vergroten van kenniscreatie, kennisdeling en kennisbenutting tussen scholen
- Verbetering imago mbo-onderwijs en de betrokken mbo-instelling.

Oprichting

Starten van een practoraat begint met het initiatief van onderwijsinstelling, die zich aanmelden bij Stichting Practoraten. Op basis van oriënterende gesprekken en het opstellen van een practoraatsplan, gaat het practoraat 'in oprichting'. Na een jaar neemt het bestuur een definitief besluit over het practoraat op basis van advies van de Kwaliteitscommissie, en bij goedkeuring ingesteld.

Monitoring

Monitoring binnen 2,5 jaar na instelling door Kwaliteitscommissie, met waar nodig advies van de Stichting verzoek van practoraat. Daarnaast vindt deling van kennis plaats bij jaarlijkse 'Landelijke Practoratendag' en door deelname aan de verschillende activiteiten van de Stichting. Verder is het controleren en monitoren van de kwaliteit van een practoraat nog volop in ontwikkeling en verschilt deze per practoraat.

Aansturing

De practor is intern verantwoordelijk is voor het dagelijkse management van het practoraat, het aansturen van het onderzoeksteam, en het ontwikkelen van onderzoeksagenda's. Uiteindelijk bepaalt het bestuur van een mbo-instelling de looptijd en het vervolg van een practoraat.

Wat is een practor

Een practor is een boegbeeld, kwartiermaker, inspirator en aanjager van het practoraat. Als practor ben je verantwoordelijk voor aansturing van het team en de ontwikkeling, toepassing en verspreiding van kennis, zowel intern als extern. Ook praktijkgericht onderzoek en het professionaliseren van docenten zijn belangrijke taken. Er gelden vanuit de stichting geen eisen voor de rol van practor, deze keuze ligt volledig bij de betrokken mbo-instelling. De invulling van de functie van een practor wordt bepaald door de mbo-instelling waar het practoraat onder valt. Een practor en docent-onderzoeker is altijd in dienst van de mbo-instelling waar het practoraat onder valt. Hiërarchisch gezien is de MBO-bestuurder de leidinggevende van de practor en tevens degene waar verantwoording aan moet worden afgelegd.

Onderstaande informatie is afkomstig van een MBO-instelling en gedeeld met de stichting Practoraten.nl om als inspiratie/voorbeeld te dienen voor andere MBO- instellingen die deze resultaatgebieden nog moeten ontwikkelen en uitwerken.

Functieprofiel Practor

Onderzoek binnen het mbo verschilt van het (praktijk-)onderzoek dat wordt uitgevoerd in andere onderwijssectoren. Onderzoek in het po en vo is met name onderwijskundig van aard, gericht op het verbeteren van de onderwijskundige en pedagogisch-didactische werkpraktijk in of in directe nabijheid van de school. In tegenstelling tot het po en vo, leidt het mbo (ook) op als eindonderwijs.

Dit versterkt voor onderzoek in het mbo het belang van verbinding met de arbeidsmarkt, als onderzoekspraktijk en als belanghebbende. Dit maakt dat onderzoek in het mbo naast de onderwijskundige oriëntatie, ook een beroepsgerichte oriëntatie kent. Het mbo houdt zich in dit kader bezig met praktijkgericht onderzoek, dat uiteindelijk uitmondt in kort-cyclische innovaties en implementatie van vernieuwing van producten en diensten voor vooral het midden- en kleinbedrijf. Onderzoek op basis van praktijkvragen zorgt vooral ook voor een interessante (leer-)context en versnelde doorstroom van kennis, in de klas, binnen opleidingscurricula en naar het werkveld.

Een practoraat heeft een aanjaagfunctie in het versterken van de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven voor een bepaalde opleiding of opleidingsprogramma's. De rol van de practor is het

zoeken en aansluiten van innovaties en vraagstukken uit de (regionale) sector naar de opleiding en context van de school.

Bij sommige MBO-instellingen (dit verschilt per instelling) is een practoraat via de onderzoekslijnen uit de onderzoeksagenda van een MBO-instelling verbonden aan de kennisgebieden van de betreffende instelling en zo aan de lectoraten van een Hogeschool (voor zover er voor het betreffende kennisgebied een lectoraat aanwezig is). Een practoraat kan ook ingezet worden op een overstijgend thema dat van belang is voor de gehele instelling.

De practor legt verantwoording af aan de toegewezen leidinggevende/ locatiedirecteur van een MBO-instelling.

Resultaatgebied Praktijkgericht Onderzoek

Realiseren van praktijkgericht en praktijk-gestuurd onderzoek, dat uiteindelijk uitmondt in versterking van het onderwijs en kort-cyclische innovaties en implementatie van vernieuwing van producten en diensten voor vooral het midden- en kleinbedrijf.

Werkzaamheden:

- Uitvoeren van wetenschappelijk verantwoord kort-cyclisch praktijkgericht of praktijk-gestuurd onderzoek;
- Initiëren van mogelijkheden tot- of uitvoeren van, verder onderzoek;
- Vanuit de rol van practor begeleiden en/of functioneel aansturen van de bij onderzoek (indien van toepassing) betrokken docenten, studenten en mogelijke andere medewerkers binnen en buiten (V)MBO gericht op het praktijkgericht onderzoek doen en/of bij het ontwikkelen van onderzoekend vermogen ,(beschikken over een onderzoekende houding/- vaardigheden), inzichten uit onderzoek kunnen toepassen en/of als student direct (kunnen) vertalen van het onderzoek op de eigen werkpraktijk onderzoeks- zelf praktijkgericht onderzoek kunnen doen);
- Begeleiden van masterstudenten en promovendi die werkzaam zijn bij een VMBO & MBO instelling, aan-en bijsturen van deelnemers aan een onderzoeksprogramma en zo bijdragen aan de professionele ontwikkeling van docenten en andere medewerkers, door middel van 'practitioner-research';
- Borgen van de relevantie en kwaliteit van het onderzoek en het verloop daarvan voor de beoogde onderwijs ontwikkeling en kenniscirculatie;
- Uitvoeren van het kwaliteitssysteem;
- Leveren van kennisproducten, zoals in de vorm van vakbladpublicaties, voor de beroepspraktijk, bedrijven en andere (overheid) instellingen en daarmee bijdragen aan kort-cyclische-innovaties en implementatie van vernieuwing van producten en diensten voor vooral het midden- en kleinbedrijf.

- De uitkomsten van praktijkgericht onderzoek zijn kennis en inzichten, producten en processen die in de (eigen werk-) praktijk kunnen worden gebruikt.
- Toetsen van ontwikkelde praktijktheorieën/- inzichten vanuit het practoraat binnen het netwerk van het beroepenveld en het bedrijfsleven.

Resultaatgebied netwerken

Realiseren van contracten met partners en financiers in het beroepenveld voor inhoudelijke en financiële participatie in onderwijs en onderzoek. Het naar binnen halen van de wereld van buiten.

Werkzaamheden:

- Ophalen van praktijkvraagstukken bij ondernemers en overheden/landschappen en vertalen naar onderwijscontexten
- Ontwikkelen, uitbouwen en onderhouden van een relevant netwerken gericht op partners en financiers in het beroepenveld, voor inhoudelijke en financiële participatie in onderwijs en onderzoek;
- Verwerven van contractactiviteiten en permanent signaleren en benutten van financiële mogelijkheden m.b.t. subsidies (tweede en derde geldstroomgelden) op basis van analyses van trends in de maatschappij en het bedrijfsleven;
- Verkennen van de externe markt voor financiering en de eisen van externe potentiële partners of financiers van contractactiviteiten;
- Samenwerken met relevante in en externe partijen zoals het hoger onderwijs en het bedrijfsleven
- Verantwoording afleggen aan de opdrachtgever over uitvoering en resultaten;
- Toetsen en bijsturen van de realisatie(wijze) van opdrachten van derden.

Resultaatgebied Valorisatie

Realiseren van kennisdeling (binnen de MBO- instelling en het relevante afnemend veld) die inzichtelijk, begrijpelijk op de praktijk gericht en relevant is. Hierdoor wordt impact en waarde-creatie gerealiseerd in instellingen, het vakgebied, de beroepspraktijk en de positionering van de MBO- instelling).

Werkzaamheden:

- Analyseren en realiseren van mogelijkheden van samenwerking met bestaande en potentiële relaties gericht op kennisontwikkeling en ontwikkelen van formele samenwerkingsverbanden;
- Het binnen de betreffende MBO-instelling verzorgen van onderwijs of voordrachten om op die wijze de kennis op basis van praktijkgericht onderzoek, te delen met studenten;
- Het buiten de MBO-instelling verzorgen van ((inter)nationale gastdocentschappen en lezingen) en interviews voor het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties of media;
- Initiëren van en bijdragen aan evenementen/bijeenkomsten waar kennisuitwisseling plaatsvindt en vertegenwoordigen van de organisatie in (inter)nationale netwerken;

- Leveren van kennisproducten, anders dan vakbladpublicaties, die leiden tot meerwaarde voor de beroepspraktijk (o.a. lezingen en workshops);
- Ontwikkelen en distribueren van praktische toepassingen uit onderzoek;

Resultaatgebied strategievorming en practoraatsprogramma

Mede realiseren van de strategische onderzoeks- en onderwijsdoelen van de het kennisgebied vanuit de locatie van een MBO-instelling.

Werkzaamheden:

- Op basis van een Practoraatsprogramma-en de behoeften van het maatschappelijk en/of beroepenveld een vertaling maken naar een op te zetten onderzoekslijn en de bijbehorende onderzoekslijnen;
- Vertalen van de doelstellingen van onderzoeksprogramma's naar een Practoraatsprogramma en de bijbehorende onderzoekslijnen;
- In samenwerking met andere practoren en lectoren leveren van input, alsmede verzamelen en vastleggen van ideeën en prioriteiten t.b.v. van het onderzoeksprogramma van een locatie
- Bepalen van korte en lange termijn doelstellingen voor het Practoraatsprogramma en deze vertalen in projecten m.b.t onderzoek, onderwijs, advisering en training;
- Opstellen en ter goedkeuring voorleggen van het practoraatsprogramma en de begroting, aan de direct leidinggevende/locatiedirecteur en in afstemming met de programmamanager onderzoek van een MBO-instelling.
- Initiëren van onderzoek met bedrijfsleven, overheid, maatschappelijke organisaties en andere lectoren
- Initiëren van onderzoek met anderen zoals lectoren en andere organisaties, zowel in- als extern;
- Afstemmen van de onderzoeksagenda van het lectoraat met beleidsinstellingen, maatschappelijke organisaties en het beroepenveld.

Resultaatgebied organisatie van practoraats- en onderzoeksprogramma

Werkzaamheden:

- Op basis van de Practoraatsprogramma initiëren van en vormgeven aan, samenwerking met de beroepspraktijk/het bedrijfsleven tussen de pratoraten onderling en samen met de HBO lectoraten.
- Afstemmen met programma manager onderzoek van MBO-instelling
- Zorgen voor een efficiënte en effectieve samenwerking tussen practoraten en binnen de onderzoeksprogramma's;
- Verwerven van nieuwe onderzoeksopdrachten uit de praktijk en verwerven van 2^e en 3^egeldstroommiddelen;
- Het ten behoeve van het eigen practoraatsplan realiseren van een efficiënte en effectieve

taakorganisatie en verdeling van financiële middelen over de activiteiten, inclusief vastlegging van de afspraken daarover;

- Afleggen van verantwoording d.m.v. regelmatige voortgangsrapportages, aan leidinggevend(en)/locatiedirecteur en stakeholders, over de behaalde resultaten en besteding van middelen.

Resultaatgebied Kennisontwikkeling

Realiseren van onderwijsonderdelen waarin 'state of the art' kennis van de kenniskring is opgenomen.

Werkzaamheden:

- Leveren van bijdragen aan praktijkgerichte onderwijsinnovatie op basis van inzichten uit het eigen praktijkgerichte onderzoek en expertisegebied
- Het actief voor het voetlicht brengen van onderzoeksresultaten o.a. door het delen van de beschikbare kennis, met als doel dat er daardoor zoveel als mogelijk integratie van onderzoeksresultaten in het onderwijs en het bedrijfsleven plaats vindt.

Hoe wordt een practoraat georganiseerd?

De inrichting van een practoraat ziet er als volgt uit:

- Mbo-instelling is eigenaar: de verantwoordelijkheid voor uitvoering van het practoraatsplan ligt bij de betrokken mbo-instelling
- Bij voorkeur directe afstemming met CvB
- Practor (wordt gedragen door CvB)
- Kenniskring van docenten en (externe) medewerkers
- Studenten worden betrokken, bij voorkeur in een 'living lab'

Financiering practoraat

Practoraten zijn zelf verantwoordelijk voor eigen financiering, dit kan via de onderwijsinstelling, overheidssubsidies en het bedrijfsleven.

Overheid

Tot 2027 is er jaarlijks een lumpsum van 25 miljoen euro vanuit de overheid beschikbaar, ter ondersteuning van practoraten. Practoraten kunnen ook onderzoek of projectsubsidies aanvragen bij instanties w.o. ZonMw en het Regionale Investeringsfonds (RIF).

Mbo-instellingen

Mbo-instellingen zijn in het algemeen hoofd-financiers van practoraten. Naast directe financiering van het practoraat dienen onderwijsinstellingen jaarlijks 2000 euro per practoraat te betalen aan de Stichting. Zij kunnen zelf financiering aanvragen via het fonds voor Onderzoek en Wetenschap.

Werkveld

Het werkveld ondersteunt practoraten met name d.m.v. fysieke faciliteiten, zoals stageplekken en het bieden van onderzoeksmogelijkheden. Financiering van een practoraat is mogelijk, maar komt nog weinig voor.

Stichting Practoraten.nl

Stichting Practoraten.nl biedt geen financiële ondersteuning. De Stichting biedt wel ondersteuning bij o.a. de oprichting en doorontwikkeling.

Periodieke kosten practoraat

De Stichting Practoraten.nl heeft als doelstelling om ervoor te zorgen dat het mbo op het gebied van onderzoek en innovatie een volwaardige en gelijkwaardige partner in onderzoeks- en kennisnetwerken wordt. Practoraten vormen een beweging. De Stichting Practoraten.nl faciliteert, ondersteunt en versnelt deze beweging.

- Om ondersteuning te bieden tijdens de oprichting van een practoraat en gedurende de bestaansperiode van een practoraat, wordt er jaarlijks een bijdrage in rekening gebracht.
- Zodra een practoraatsplan door de kwaliteitscommissie in behandeling wordt genomen, ontvangt de betrokken mbo-instelling een factuur voor de vastgestelde periodieke bijdrage. Voor kalenderjaar 2025 is dit bedrag vastgesteld op 2.000 euro. Dit bedrag wordt na het indienen van het practoraatsplan –en na goedkeuring van de kwaliteitscommissie-, in rekening gebracht. Op de site practoraten.nl staat het beoogde practoraat vermeld als ‘in oprichting’.
- Na een jaar levert de practor een tussenevaluatie* aan de kwaliteitscommissie en wordt er in gezamenlijkheid besloten of het practoraat voldoende kwaliteit heeft voor het officiële keurmerk. Als dat akkoord is, krijgt het practoraat een plek op de site practoraten.nl met een eigen logo.
- Twee jaar na de officiële start van het practoraat levert de practor wederom een tussenevaluatie aan en wordt hierover een reflectiegesprek met de kwaliteitscommissie gevoerd.

* Volgens een standaard format dat de kwaliteitscommissie aanreikt.

Ondersteuning en aanbod vanuit de Stichting Practoraten.nl

De volgende ondersteuning vanuit de stichting wordt uit de jaarlijkse bijdrage gefinancierd:

Individuele ondersteuning

- Ondersteuning bij opstart en planfase, aansluiten bij bestaande initiatieven/kennis
- Advies bij opstellen onderzoeksvraag
- Advies bij opstellen practoraatplan
- Beoordeling practoraatsplan door Kwaliteitscommissie
- Review (na 1,5 jaar) door Kwaliteitscommissie
- Matchmaking: relatie leggen met waardevolle partners
- Communicatie: vermelding op de practoraten website en gekoppelde kanalen
- Een eigen logo voor verdere communicatie

Voor de beweging van practoraten

- Operationele kosten Stichting Practoraten.nl
- Facilitering thematische werkgroepen
- Organisatie masterclasses, werkconferenties en overige professionaliseringsactiviteiten
- Kennisbank: publicaties, documenten, vraag & antwoord
- Koppeling met relevantie ontwikkelingen, initiatieven, partners
- Jaarlijkse landelijke Practoratendag (ieder practoraat krijgt de mogelijkheid om een actieve bijdrage te leveren aan het dagprogramma dat gericht is op lessons learned)
- Leergang 'Regie op Transitie' (zie voor meer informatie: https://practoraten.nl/wordpress/wp-content/uploads/2025/06/Leergang-Regie-op-Transitie-2026-voor-practoren_aangepaste-data.pdf)

Ondersteuning communicatie vanuit Practoraten.nl

Vanuit de stichting Practoraten verzorgen we op het communicatievlak voor een aantal dingen.

Logo

Een practoraat krijgt na de oprichting een eigen logo aangeboden, als service en ter bevordering van een eenduidige uitstraling als beweging van practoraten. De opmaak hiervoor wordt door ons verzorgd. Het eigen logo kan voor diverse doeleinden worden gebruikt. Zoals bijvoorbeeld voor het communiceren van onderzoeksresultaten of nieuwsberichten

We hanteren twee varianten:

1. Een standaard logo

Het standaard logo heeft een geel/goud beeldmerk, dit is een afgeleide van het logo van stichting Practoraten.nl. De naam van het practoraat staat in de kleur magenta.

2. Een alternatief logo (sector gebonden)

Omdat er intussen heel veel practoraten actief zijn, hebben we ter aanvulling ook een alternatief logo ontwikkeld per sector. Een practoraat kan zelf kiezen welke variant het wil toepassen. Ofwel het standaard logo (geel beeldmerk) en/of het logo dat hoort bij de sector waaronder het practoraat valt. Zie hieronder de logo's per sector.

We leveren diverse bestanden

We bieden zowel het standaard logo als het alternatieve logo (sector gebonden) in diverse formaten:

- Een JPG: een bestand voor online gebruik (in rgb/3 kleuren).
- Een PNG: een bestand met transparante achtergrond
- Op aanvraag leveren we ook het Ai of EPS bestand (voor groot drukwerk in CMYK/4 kleuren).

NB. Mocht het practoraat, of de opleiding waar het practoraat aan verbonden is, een eigen logo willen ontwikkelen, dan staat jullie dit vrij. Zorg er dan wel voor dat dit eigen ontwerp echt afwijkt (anders is) dan de logo-set die we elk practoraat aanbieden, anders verzwakken we de uitstraling als beweging!

Zichtbaarheid Practoraten

Zodra een practoraat in oprichting is, wordt het practoraat op de Practoraten website vermeld. Via ons social media kanaal LinkedIn en onze maandelijkse nieuwsbrief PractoratenPost wordt de oprichting van het nieuwe practoraat gecommuniceerd. Practoraten.nl is de plek waar geïnteresseerden op zoek gaan naar wat practoraten zijn, welke practoraten er zijn en wat het doel is van die practoraten. Op deze manier kunnen anderen makkelijk in contact komen met het practoraat.

De stichting Practoraten draagt zorgt voor de volgende communicatie uitingen:

- Vermelding van het practoraat op de website (practoraten.nl)
- Beheer social media kanalen [LinkedIn](#) en [YouTube](#)
- De opmaak en verzending van de [nieuwsbrief PractoratenPost](#). Via deze link kun je je ook inschrijven voor de nieuwsbrief en recent verzonden nieuwsbrieven teruglezen.

Vermelding op website

Voor de vermelding op de website (op de eigen practoraatspagina) hebben we een aantal gegevens nodig. Zodra een practoraat in oprichting is, krijgt de practor een vragenformulier toegestuurd. Zodra we de ingevulde vragenlijst ontvangen, vullen we de eigen pagina van het practoraat op onze website. De vragen dienen ter inspiratie om tot een tekst te komen. Je kunt ook een kant en klare tekst toesturen. Nadien kan deze informatie op de eigen practoraatspagina altijd nog worden aangepast, aangevuld, of gewijzigd.

Maandelijkse nieuwsbrief

Elke maand sturen we een maandelijkse nieuwsbrief 'PractoratenPost' uit waarin we het nieuws vanuit de aangesloten Practoraten uitlichten (denk aan nieuwe publicaties, vacatures, evenementen, bijeenkomsten e.d.). [Klik hier om je aan te melden voor de nieuwsbrief 'PractoratenPost'](#)

Google Ads

Om de vindbaarheid van de website te vergroten maakt de stichting practoraten.nl gebruik van Google Ads (het advertentieplatform van Google) d.m.v. betaalde advertenties die doorverwijzen naar onze website. Wanneer iemand zoekt op een specifiek zoekwoord, dan verschijnt onze advertentie boven de organische resultaten. Dit doen we voor Practoraten.nl en onze jaarlijkse Practoratendag in december om de algemene naamsbekendheid te vergroten, maar ook voor het boosten van vacatures van aangesloten practoraten.

Vacatures promoten

Als je meer aandacht voor vacatures (voor een practor of andere functie binnen het practoraat) wilt genereren, stuur ons dan de vacature toe. Dan zetten we deze vacature door naar het bureau die deze promotie voor ons verzorgt. De vacature wordt dan toegevoegd aan de lopende vacature campagne. Dus hoe langer een vacature kan meedraaien via Ads (en zichtbaar ge-boost wordt op het internet), hoe meer resultaat!

Database onderzoeksgegevens

Dit onderdeel wordt later aangevuld, hier zijn we nog mee bezig.

Criteria beoordeling Practoraatsplan door Kwaliteitscommissie

Voor het waarborgen en verbeteren van de kwaliteit van het praktijkgerichte onderzoek dat wordt uitgevoerd binnen de practoraten, zijn er een aantal criteria waaraan een practoraatsplan aan moet voldoen. De Kwaliteitscommissie beoordeelt het practoraatsplan met een waarderende review en houdt dit later ook aan bij monitoring na 1 jaar (midterm review) en het vervolg na 2,5 jaar (eindreview).

Waarderende review bij startende practoraten

Bij deze review is er sprake van een moment van reflectie voor het practoraat en de betrokken mbo-instelling(en) en krijgt het bestuur beter inzicht in de acties die nodig zijn voor de versterking van practoraten binnen het mbo. Het bestuur streeft naar een ontwikkelingslijn gericht op het vergroten van de landelijke herkenbaarheid van practoraten en een 'platform' voor het bevorderen van praktijkgericht onderzoek, innovatie en valorisatie (kennisdeling) tussen onderwijs en het (regionale) bedrijfsleven.

Midterm review bij bestaande practoraten

De functie van de midterm review is om te kijken of onderzoeksdoelstellingen worden gerealiseerd, inzicht in wat alle inspanningen tot nu toe opleveren en het deelbaar maken van kennis. Om dit inzicht te krijgen maakt het practoraat een zelfstudie met daarin een overzicht van en reflectie op alle uitgangspunten, doelstellingen, wijze van aanpak en bereikte resultaten. Zelfstudie is basis voor een gesprek met externe beoordelingscommissie, ook wel een audit of peer review genoemd, beide varianten zijn mogelijk. Dit gesprek bestaat uit de practor, docentonderzoekers, directie en bestuur, als ook een vertegenwoordiging van het veld en enkele studenten. Misschien ook deelnemers uit het PractoratenPlatform. De externe auditors schrijven een advies met een aanbeveling voor het vervolg.

Jaarlijkse monitoring Practoraten

Om tussentijds een helder inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de beweging van practoraten wordt een jaarlijkse monitoring ingezet. De vragen/reflectie voor deze monitoring bestaat uit een vragenlijst met open en gesloten vragen. Elk practoraat dient deze vragenlijst in te vullen. De input wordt gebruikt om betrokken instanties (overheid etc.) te informeren over de stand van zaken van het doen van onderzoek binnen de MBO-instellingen. Deze vragenlijst is dynamisch en continu in beweging. Als practoren vanuit hun rol feedback hebben over de opgestelde vragen (of nieuwe vragen die ook in deze lijst thuishoren) dan horen we dit uiteraard graag.

Stappenplan opzetten practoraat

Als er plannen zijn om een practoraat op te richten, moeten een aantal stappen worden ondernomen. Het proces start meestal bij een mbo-instelling met het voornemen om een practoraat op te richten. Vervolgens komt er een moment dat de mbo-instelling (of de reeds aangenomen practor) contact opneemt met Stichting Practoraten voor de daadwerkelijke aanvraag en oprichting van het practoraat. De oprichting van een practoraat verloopt **altijd** via de Stichting Practoraten.nl. De Stichting begeleidt vervolgens het gehele proces van aanvraag tot de daadwerkelijke oprichting en tijdens de continuering van het practoraat.

De ondersteuning van een practoraat in oprichting vanuit de stichting practoraten.nl is op zekere hoogte maatwerk. Om toch enigszins een tijdspad te kunnen aangeven staat hieronder een stappenplan aangegeven.

Stap 1: Oriëntatiefase

Als mbo-instelling heb je het voornemen om een practoraat te starten. Je maakt een keuze uit onderstaande kernactiviteiten:

- Vakinhoudelijke vernieuwing
- Onderwijskundige vernieuwing

Onderzoek of er al aansluiting is op bestaande kennis:

- Welke kennis of onderzoek is er al?
- Voorwaarde voor de start van een practoraat: Er is aansluiting op bestaande kennis en/of op de strategische agenda van de mbo-instelling. Hiermee voorkomen we dat 'het wiel' niet opnieuw uitgevonden hoeft te worden in een practoraatplan.

Onderzoek hoe je het opzetten van een practoraat gaat financieren

- Er zijn diverse mogelijkheden zoals subsidie, bijdrage overheidsinstelling of eigen bijdrage mbo. Op de website van practoraten.nl/financiering, vind je alle informatie.

Nog geen practor aangenomen?

- Dan bepaalt de mbo-instelling de functie-inhoud, stelt de vacature op en zet deze uit. Voordat een practor is geworven, wordt het practoraat al wel opgestart. In deze opstartfase zijn er twee uitvoeringsmogelijkheden:
  1. Er wordt een kwartiermaker aangesteld die de opstart van het practoraat gaat uitvoeren.
  2. De mbo-instelling regelt zelf vooraf al zaken. Dit wordt vastgelegd zodat de nieuwe practor het proces vanaf dat moment overpakt.

Is er wel al een practor? Ga dan naar stap 2

Stap 2: Start contact

Als je de eerste fase hebt doorlopen, stel je een startdocument op (maximaal twee A4 pagina's) met daarin antwoord op de onderstaande vragen:

- Beschrijf de aanleiding van het practoraat.
- Wat zijn de beoogde doelen en ambities
- Wat is de samenhang met bestaande kennis en practoraten.
- Wat is de toegevoegde waarde van dit nieuwe practoraat.
- Wat is de verwachte looptijd van het practoraat (wanneer zijn de doelen behaald).
- Is er een idee voor een duurzaam vervolg van het practoraat.
- Wie is de eigenaar van het practoraat.

Na het opstellen van dit document kan er contact worden opgenomen met de stichting (per mail via info@practoraten.nl) voor een kennismakingsgesprek.

Intakegesprek

Tijdens een intakegesprek wordt het startdocument doorgenomen, gecheckt op volledigheid en wordt een planning opgesteld. Ook bespreken we hoe de stichting ondersteuning kan bieden (op basis van behoefte) in het opstartproces.

NB. Mocht je in deze fase nog niet zover zijn om antwoorden te hebben op de vragen in het startdocument, dan kun je uiteraard ook contact opnemen met de stichting om je op weg te helpen.

Na afloop

- Na het gesprek -en als blijkt dat een practoraat kan starten- ontvang je van ons de inloggegevens waarmee je toegang krijgt tot nuttige informatie (zoals het handboek en communicatietools).
- Vanaf dit moment wordt het practoraat op de website practoraten.nl zichtbaar vermeld als zijnde in oprichting.

Stap 3: Van startdocument tot practoraatsplan

Verkennd gesprek

- Er vindt een verkennend gesprek plaats met leden van de Kwaliteitscommissie.
- De practor of kwartiermaker geeft tijdens dit gesprek een indicatie wanneer het practoraatsplan gereed is.

Uitwerking

- In deze fase wordt het startdocument verder uitgewerkt in een practoraatsplan ([format](#)).
- Hierin staan de volgende onderdelen beschreven: aanleiding, doelen, globale fasering/planning, samenwerking/partners en communicatiekanalen.

Final check

- Zodra het plan gereed is, voert de stichting een laatste check uit op volledigheid.
- Ook wordt alvast een gesprek ingepland voor de terugkoppeling vanuit de Kwaliteitscommissie (na 6 weken).

Kwaliteitscommissie

- Zodra het practoraatsplan gereed is (voorzien van handtekening door het bestuur van de onderwijsinstelling), wordt het practoraatsplan officieel ingediend bij de [Kwaliteitscommissie](#) voor een waarderende review.

Jaarlijkse bijdrage

- Het practoraat maakt nu onderdeel van de beweging van [practoraten](#).
- Voor de ondersteuning vanuit de stichting brengen we een jaarlijkse bijdrage in rekening.

Inleverdatum

- Tijdens het intakegesprek wordt de inlevertermijn van het practoraatsplan aangegeven.
- Mocht blijken dat deze planning achteraf niet haalbaar is, dan kan hier in goed overleg uiteraard van worden afgeweken.

Waarderende review

- Zodra een practoraatsplan is ingediend, streeft de Kwaliteitscommissie ernaar om binnen 4 weken een waarderende review terug te koppelen.

4. Het practoraat is actief

Waarderende review

- Zodra de waarderende review gereed is, wordt een (online) afspraak ingepland met leden van de Kwaliteitscommissie.
- Tijdens dit gesprek krijg je feedback en handige tips en trics om het plan volledig te maken.

Actief practoraat

- Vanaf nu is het practoraat actief en wordt dit als zodanig op practoraten.nl zichtbaar vermeld.

Voortgang practoraat

- Na het eerste jaar wordt er een reflectiedocument opgesteld door het bestuur van de stichting Practoraten.nl.
- We kijken terug naar het afgelopen jaar (ligt het practoraat nog op schema met de plannen e.d.) en blikken we vooruit ten behoeve van een duurzame voortgang van het practoraat.

Stap 5: Monitoring en advies

Monitoring

- Jaarlijkse vindt er een monitoring plaats om te kunnen onderzoeken wat de opbrengsten zijn vanuit alle aangesloten practoraten.

Midterm review

- Daarnaast vindt er binnen 2,5 jaar een midterm review (tussentijdse evaluatie) plaats door de Kwaliteitscommissie.

Eindreview

- Aan het einde van de practoraatsperiode vindt een eind review (eindevaluatie) plaats.

Monitoring van kwaliteit

- Jaarlijkse monitoring (vragenlijst en interviews)
- Midterm review (na 1 jaar. Mbo instelling is zelf verantwoordelijk om dit in te plannen en externe experts (leden van Kwaliteitscommissie en anderen) hiervoor in te zetten. Stichting houdt toezicht naleving van deze review)
- Endterm review. Idem als hierboven.

Voorwaarden practoraatsplan

Er zijn een aantal voorwaarden waaraan een practoraatsplan moet voldoen. Hieronder staat een overzicht van alle punten waaraan gedacht moet worden voordat een plan wordt opgesteld. Lees dit goed door zodat het conceptplan voor het practoraat voldoet aan alle voorwaarden en hierin geen onnodige vertraging wordt opgelopen.

- Opstellen practoraatsplan: bij voorkeur op laten stellen door de (beoogde) practor.
- Voor een succesvol practoraat heeft een practor een inhoudelijk partner in de organisatie nodig met beslissingsbevoegdheid en invloed binnen de organisatie. Bij voorkeur een onderwijsdirecteur. Voor een goede borging binnen de kwaliteitsagenda stemmen zij af met de verantwoordelijk bestuurder van de instelling.
- De kwaliteitscommissie neemt alleen volledig ingevulde plannen in behandeling die zijn ondertekend door de (beoogd) practor, een inhoudelijke partner binnen de organisatie en een bestuurder van de mbo-instelling.
- Na het insturen van het plan, krijgt het beoogde practoraat een terugkoppeling of het plan voldoet aan de eisen en in behandeling wordt genomen door de kwaliteitscommissie.
- Na de bevestiging krijgt het beoogde practoraat binnen een afgesproken termijn een inhoudelijke terugkoppeling met daarin het advies nog verder aan te scherpen of met daarin de directe uitnodiging voor een inhoudelijk gesprek over de opstart van het practoraat met de kwaliteitscommissie.
- Verdere voorwaarden dienen waardengedreven te zijn in het practoraatsplan.

Procedure

Na het indienen van het practoraatsplan gaat de kwaliteitscommissie zich buigen over het plan. Mochten er in de tussentijd nog vragen zijn, neem dan contact met ons op via jorick@practoraten.nl of info@practoraten.nl.

Zie [het stappenplan](#) voor een overzicht van alle handelingen.

Tip: Zorg voor een kritische lezer die het practoraatsplan in concept kan doornemen, en in staat is (en enigszins op de hoogte is van de inhoud) om eerlijke feedback te geven.

De vervolgstappen

Als het practoraatsplan is ingediend (vooraf is een inleverdatum met elkaar afgestemd) dan zal de Kwaliteitscommissie zich buigen over het plan. Binnen een termijn van zes weken volgt een reactie vanuit de Kwaliteitscommissie op het ingediende practoraatsplan.

Voor nu van harte welkom bij de Practoraten beweging! Het practoraat is vaak nog onontgonnen terrein en practoraten doen pionierswerk. Samen staan we aan de grens van de verandering en elk jaar zien we groei. Groei als netwerk, groei in kennis en ervaring maar ook groei in het aantal practoraten. Het MBO heeft een fantastische toekomst. Zeker als het zich steeds weer weet te vernieuwen. Het praktijkgerichte onderzoek vervult daarin een sleutelpositie in de werkplaats op het bedrijf. Aan het bed staan studenten en docenten er met hun neus bovenop hoe dit dingen steeds weer anders en beter gaan. Daar komen ze de problemen tegen die een direct beroep doen op hun creativiteit, op hun oplossingsgerichtheid, op hun inzicht en op hun ondernemerschap. Al die praktijkervaringen kan het MBO dan weer heel mooi terugvertalen naar het onderwijs zelf. Dat maakt het MBO-onderzoek zo uniek en complementair aan het onderzoek dat wordt gedaan aan hogescholen en universiteiten.